

ADEDE ARCHEOLOGISCH RAPPORT 83

Archeologienota Wechelsebaan te Lille (Antwerpen).

Programma van Maatregelen.

CLAEYS SIMON

Colofon

Uitgever	ADEDE bvba
Jaar van uitgave	2016
Plaats van uitgave	Gent
Redactie	Bart De Smaele, Hadewijch Pieters, Simon Claeys
ISSN	2033-6810

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ADEDE bvba.

1 Gemotiveerd advies

Tijdens het bureauonderzoek, uitgevoerd door ADEDE bvba, werd vastgesteld dat de reeds bestaande bronnen niet voldoende informatie bevatten om vast te stellen of zich al dan niet een archeologische site binnen de contouren van het onderzoeksgebied bevindt.

De historische kaarten tonen aan dat sinds de vroege 18de eeuw, het onderzoeksgebied onbebouwd bleef tot rond het jaar 2000. Voor de periode daarvoor zijn geen historische kaarten voorhanden. Het is dus onmogelijk hier te besluiten of in de periode vanaf de steentijden tot late middeleeuwen hier al dan niet menselijke activiteiten hebben plaatsgevonden. Op de locatie van het onderzoeksgebied en in de onmiddellijke omgeving ervan is nog geen voorgaand archeologisch onderzoek uitgevoerd.

Wat wel duidelijk blijkt na het bureauonderzoek is dat ter hoogte van het onderzoeksgebied reeds enkele recente, antropogene verstoringen terug te vinden zijn. De geplande werken beogen echter een diepere verstoring van de bodem en brengen dus mogelijk een beschadiging van het bodemarchief met zich mee. Het type bodem gecombineerd met de resultaten van het reeds uitgevoerde booronderzoek geeft aan dat binnen de contouren van het onderzoeksgebied horizonten aanwezig zijn met goede eigenschappen voor een gunstige bewaring van mogelijke sporen in de bodem.

Dit alles in overweging genomen blijkt verder vooronderzoek, met ingreep in de bodem, noodzakelijk voor het bepalen van de aard en aanwezigheid van mogelijke sporen of een archeologische site ter hoogte van het onderzoeksgebied. Gezien de verharding van de parking en het reeds bestaande gebouw pas kunnen worden afgebroken nadat de stedenbouwkundige vergunning werd verleend, adviseert ADEDE bvba hier een uitgesteld vooronderzoek aan de hand van proefsleuven.

2 Programma van maatregelen

2.1 Administratieve gegevens

Projectcode	2016J123
Site	Poederlee – Wechelsebaan
Projectsigle ADEDE	POE - WEC
Ligging	Wechelsebaan 2275 Lille
Bounding Box	Punt 1 (NO): X: 181370,651m Y: 215589,034m Punt 2 (ZW): X: 181254,033m Y: 215483,629m
Topografische kaart	Zie plannr. 1 (onderaan paragraaf)
Kadaster	Lille 1 ^e Afdeling, Sectie E, nrs. 94p, 96b
Soort onderzoek	Bureauonderzoek - Archeologienota
Opdrachtgever	Colim cvba (Colruyt Group) Edingensesteenweg 196 1500 Halle
Aard van de vervolgwerven	Bouw nieuw winkelcomplex (okay) en aanleg geasfalteerde parking
Uitvoerder	ADEDE bvba
Erkenningsnummer ADEDE bvba	2015/00058
Erkend archeoloog	Bart De Smaele 2015/00070
Tijdelijke bewaarplaats archief	ADEDE bvba
Bibliografische referentie	De Smaele B., Pieters H., Claeys S. & Van Den Berghe K., 2016, Archeologienota Wechelsebaan te Lille (Prov. Antwerpen), ADEDE Archeologisch Rapport 83, Gent.
Grootte projectgebied	4453m ²
Periode uitvoering	Oktober 2016
Thermen thesaurus Onroerend Erfgoed	Bureauonderzoek, archeologienota
Verstoorde zones	Zie plannr. 4 (Verslag van Resultaten)

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

Poederlee - Wechelsebaan

Plannr. 1.
Onderzoeksgebied op de topografische kaart

2016J123

Digitaal aangemaakt 11/10/2016

1:1 500 ©AGV

Legende

 onderzoeksgebied

0 120
Meter

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

Poederlee - Wechelsebaan

Plannr. 2.
Onderzoeksgebied op orthofoto

2016J123

Digitaal aangemaakt 11/10/2016

1:500 ©AG IV

Legende

 onderzoeksgebied

N

0 40
Meter

Poederlee - Wechelsebaan

Plannr. 3.
Onderzoeksgebied op kadasterkaart

2016J123

Digitaal aangemaakt 11/10/2016

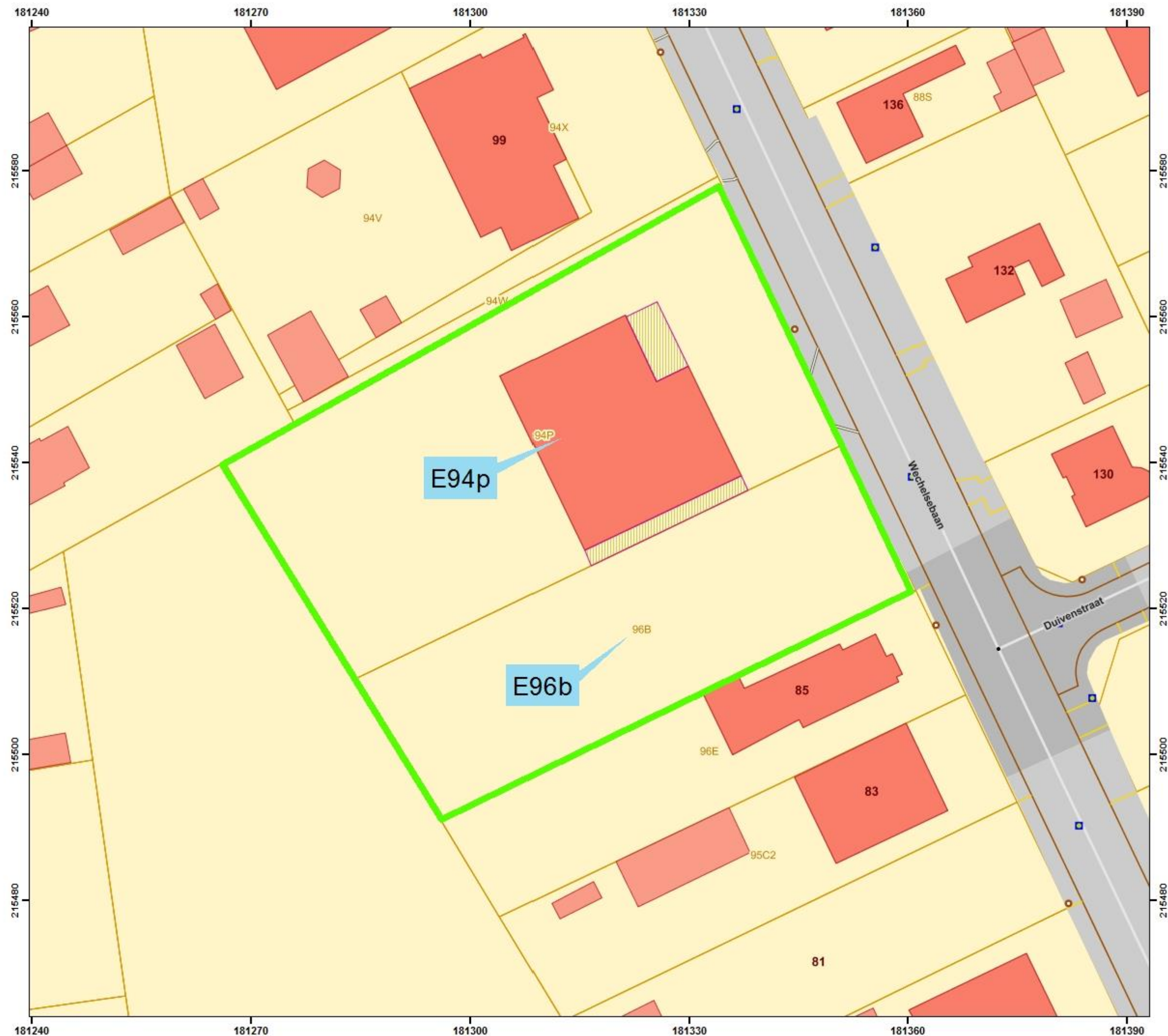
1:500 ©AG IV

Legende

 onderzoeksgebied

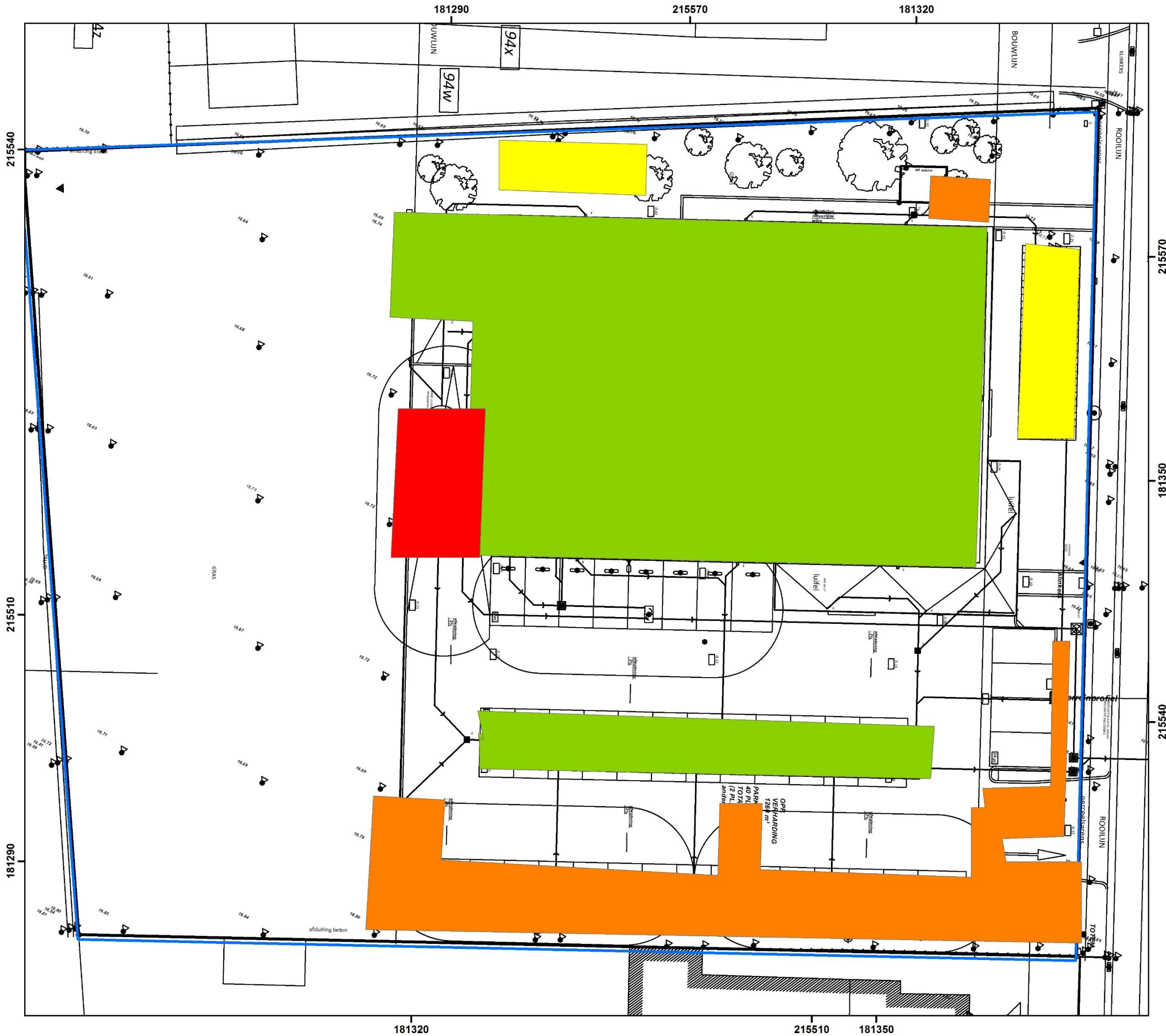
0 40
Meter

2.2 Aanleiding van het vooronderzoek

De archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van de aanvraag tot het bekomen van een stedenbouwkundige vergunning voor het uitvoeren van infrastructuurwerken aan het Okay complex op de Wechelsebaan te Lille. Hier is de totale oppervlakte van de geplande ingreep in de bodem 1000m² of meer en bedraagt de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000m² of meer.

Er wordt een nieuwbouw winkelcomplex van 950 m² opgetrokken met een nieuwe parking. Hiervoor zal zowel het huidige gebouw alsook de huidige parking volledig gesloopt worden. Voor de aanleg van het nieuwe gebouw zullen er funderingszolen van 1,80 m diep geplaatst worden en funderingsstroken van 1,15 m diep. Het terrein wordt 30 cm opgehoogd om de vloer aan te leggen. Voor het plaatsen van een MS-cabine ten noorden van het nieuwe gebouw zal er tot 1,40 m diepte gegraven worden. In het zuidoosten van het nieuwe gebouw zal de aanzet voor de fundering van een totem 0,45 m onder de grond liggen. Dichter naar het gebouw toe zal hier een luifel worden geïnstalleerd, hiervoor wordt de aanzet van de funderingszolen voorzien op een diepte van 1,27 m. Er wordt tevens een nieuwe geasfalteerde parking aangelegd met 39 plaatsen en 2 andersvaliden plaatsen. De parking zal op opgehoogd terrein (0,45 m) geplaatst worden. Onder de parking is op een beperkte locatie een ondergrondse infiltratievoorziening gepland, deze gaat tot een diepte van 1,50 m ingegraven worden. Ten westen van de nieuwbouw worden een septische tank en een hemelwaterput op een maximumdiepte van 3,02 m geïnstalleerd. Ten slotte wordt ook ten oosten van het gebouw een vlak afgegraven van 0.55 m voor het aanleggen van een bodem wadi.

2.3 Resultaten bureauonderzoek

In het kader van het opstellen van de archeologienota werd een bureauonderzoek (projectcode: 2016I123) uitgevoerd. Tijdens dit bureauonderzoek werd aan de hand van reeds bestaande bronnen het onderzoeksgebied geografisch, geo(morfo)logisch, historisch en archeologisch gesitueerd.

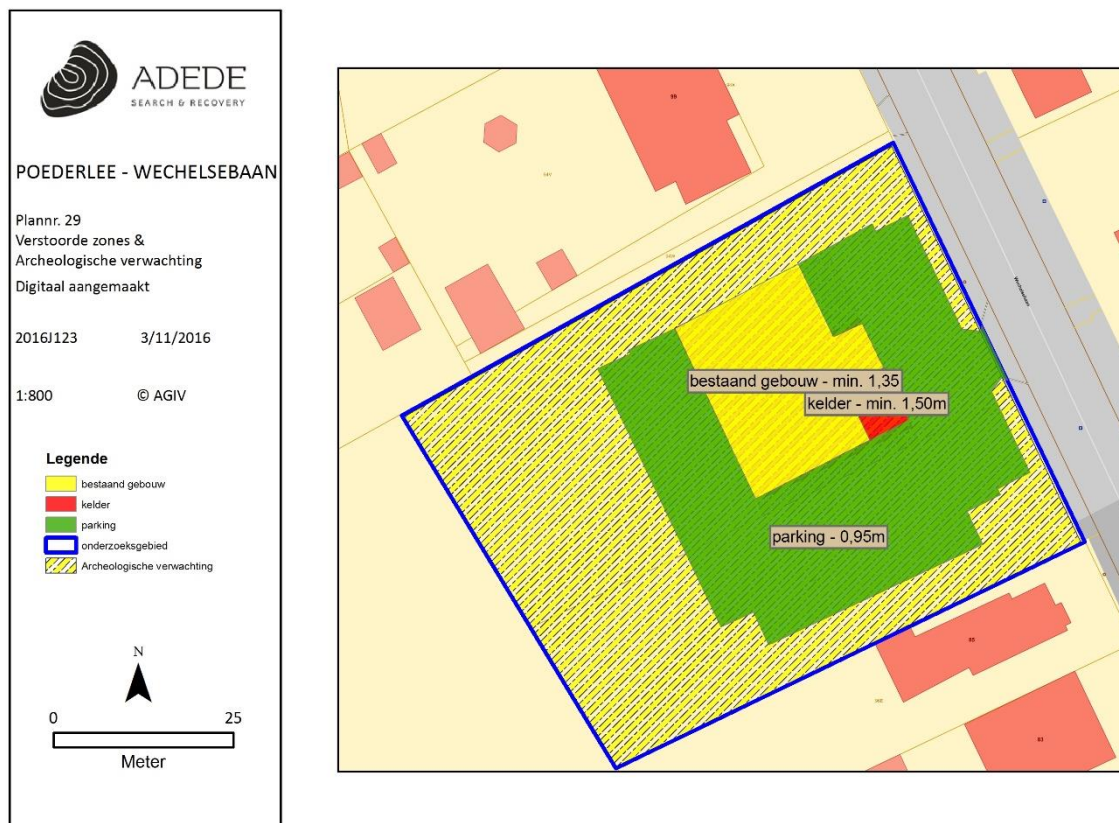
De analyse van de gebruikte historische kaarten geeft aan dat de Wechelsebaan te Lille reeds in de tweede helft van de 18de eeuw het huidige traject min of meer volgde. Op de Frickx kaart van 1712 staat de weg nog niet aangegeven. Dit wil echter niet zeggen dat deze toen nog niet bestond. De Frickx kaart focust voornamelijk op stadskernen en grotere gebouwen zoals kerken en op hoofdwegen en waterlopen. Het onderzoeksgebied, gelegen langs de Wechelsebaan, vertoont pas sporen van bebouwing vanaf de luchtfoto's uit de periode van 1979 tot 1990. Het gaat hier om een kleine, lichte structuur, mogelijks een stal, die geen verstoring van het bodemarchief veroorzaakt heeft. Voor dergelijke structuren zijn immers geen of slechts zeer oppervlakkige funderingen nodig. De luchtfoto's van 2000 – 2003 geven aan dat pas sinds deze periode kan gesproken worden van echte bebouwing op het perceel. Hier zijn de constructiewerken naar de huidige situatie van het onderzoeksgebied toe zichtbaar. Het gaat hier dus om een gebied zonder een hoge densiteit aan bebouwing in het verleden. De gronden van het onderzoeksgebied lijken vanaf de 18de eeuw in gebruik als akkerland en weidegrond.

Gezien het historische kaartmateriaal slechts terug gaat tot de vroege 18de eeuw is het noodzakelijk andere bronnen te raadplegen om na te gaan of er zich mogelijk een archeologische site binnen de contouren van het onderzoeksgebied kan bevinden. Er zijn in de directe omgeving van het onderzoek nog geen archeologische onderzoeken uitgevoerd, ook dit geeft geen uitsluitsel over de staat van het bodemarchief ter plaatse.

De bodemopbouw binnen de contouren van het onderzoeksgebied is via een recent uitgevoerd booronderzoek reeds grotendeels in kaart gebracht. Het geeft aan dat er vanaf een diepte van ongeveer 0,95m geen recente antropogene verstoringen meer terug te vinden zijn. De onderliggende, onverstoorde lagen omvatten mogelijks de restanten van een plaggendek en/of podzol. Een dikke laag klei is ook terug te vinden op een diepte van 1,40m tot 1,80m. Daaronder bevinden zich zandlagen waarvan de bovenste nog steeds turf houdend is. Het bodemonderzoek is niet uitgevoerd met het oog op mogelijk aanwezige archeologische sites op het perceel en bevat dus geen informatie daarover. Het geeft wel duidelijk aan dat de onverstoorde lagen naar bewaringstoestand toe archeologisch en cultuurhistorisch interessante horizonten bevatten.

De geplande werken ter hoogte van het onderzoeksgebied brengen een aantal bodemverstoringen met zich mee die doorheen de recent, antropogeen verstoorde lagen in de bodem breken. Deze

brengen bijgevolg nieuwe verstoringen in het bodemarchief teweeg. De bodemopbouw van het gebied laat uitschijnen dat zich onder deze recent verstoorde lagen en het plaggendek een aantal lagen bevinden die een hoog archeologisch en cultuurhistorisch potentieel hebben. Met andere woorden, mogelijk aanwezige sites of sporen kunnen in deze bodem goed bewaard zijn gebleven en tot heden in onverstoorde staat bevinden over de gehele oppervlakte van het onderzoeksgebied.

Figuur 1. Verstoorde zones en Archeologische verwachting binnen het onderzoeksgebied

2.4 Vraagstelling en onderzoeksdoelen

Het uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem heeft als doel informatie en gegevens te verzamelen die als aanvulling dienen op de reeds bestaande archeologisch, geografische, geologische en historische bronnen. Het onderzoek heeft als uiteindelijk doel na te gaan of er een mogelijk archeologisch waardevolle site binnen de contouren van het onderzoeksgebied aanwezig is. Aan de hand van de verzamelde informatie van het proefsleuvenonderzoek, gecombineerd met het reeds uitgevoerde bureauonderzoek, kan vervolgens een verder te volgen strategie uitgewerkt worden voor de bescherming van het archeologisch patrimonium ter hoogte van het onderzoeksgebied.

Volgende onderzoeksvragen dienen beantwoord te worden aan de hand van het uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem:

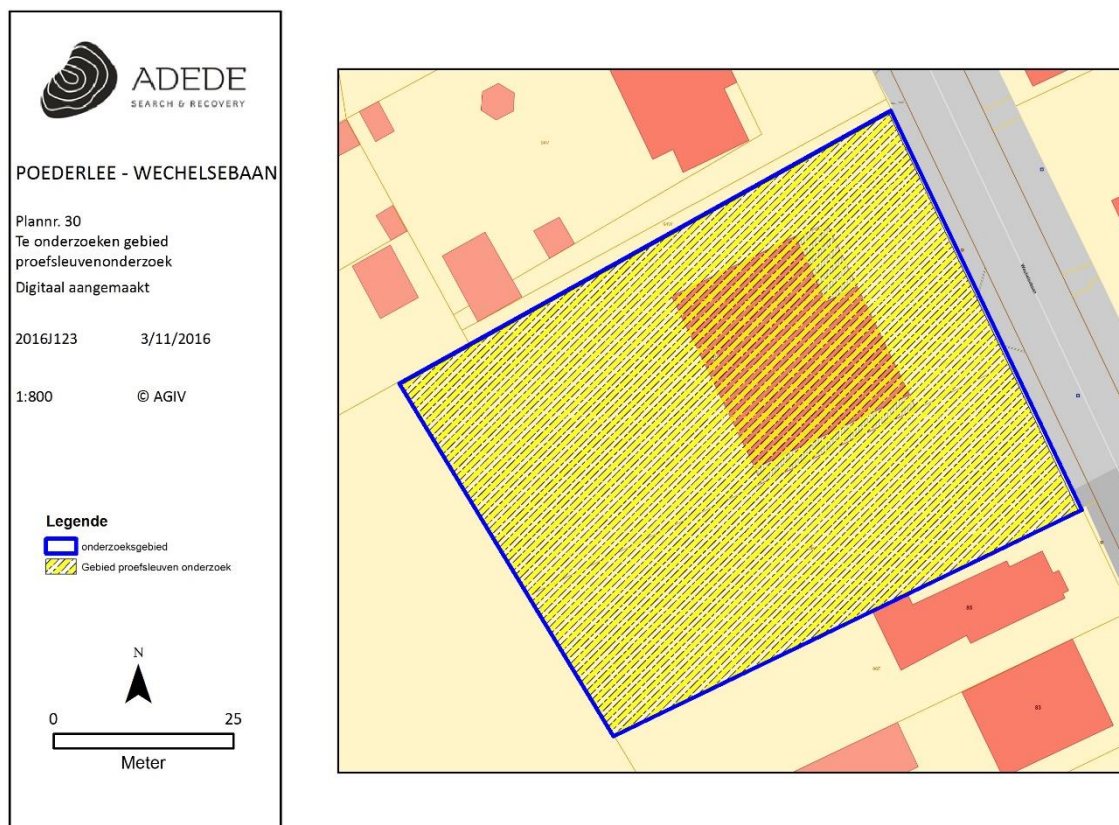
- Zijn er binnen de contouren van het onderzoeksgebied sporen terug te vinden met archeologisch en/of cultuurhistorisch relevante waarde terug te vinden?
- Wat is de aard, kwaliteit en informatiewaarde van deze sporen?
- Wat is de impact van de geplande werken op deze sporen?
- Wat is het potentieel op kennisvermeerdering?
- Welke strategie dient verder gevolgd te worden ter bescherming van het archeologisch patrimonium ter hoogte van het onderzoeksgebied?

2.5 Onderzoeksstrategie en -methodes

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek, en het ontbreken van informatie over de periodes voor de vroege 18de eeuw, wordt door ADEDE bvba een proefsleuvenonderzoek geadviseerd. Gezien het terrein heden voor het grootste deel verhard is en er zich ook nog een gebouw op bevindt dient dit vooronderzoek met ingreep in de bodem uitgesteld te worden tot deze kunnen afgebroken worden. Deze werken kunnen pas uitgevoerd worden nadat de stedenbouwkundige vergunning werd bekomen.

Vóór de aanvang van het archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem dient het reeds bestaande gebouw en de verharding van het onderzoeksgebied verwijderd te worden. Dit dient te gebeuren tot op het niveau van het huidige maaiveld. Vervolgens dienen de funderingen van het bestaande gebouw uitgebroken te worden onder begeleiding van een archeoloog. Dit om beschadiging aan de onderliggende lagen met mogelijke sporen te vermijden.

Ten slotte dienen er proefsleuven te worden aangelegd over de volledige oppervlakte van het terrein. Op deze manier, gecombineerd met kijkvensters en/of dwarsseuven, dient minimum 12,5% van het onderzoeksgebied blootgelegd te worden. Door middel van deze proefsleuven kan nagegaan worden of zich op het terrein archeologisch en/of cultuurhistorisch interessante sporen bevinden. De verwachting voor het volledige onderzoeksgebied is dat het hier gaat om een site zonder een complexe verticale stratigrafie en mogelijk oudere (voor de vroege 18de eeuw) sporen in de B- en/of C-horizonten.

Figuur 2. Te onderzoeken gebied voor het proefsleuvenonderzoek.

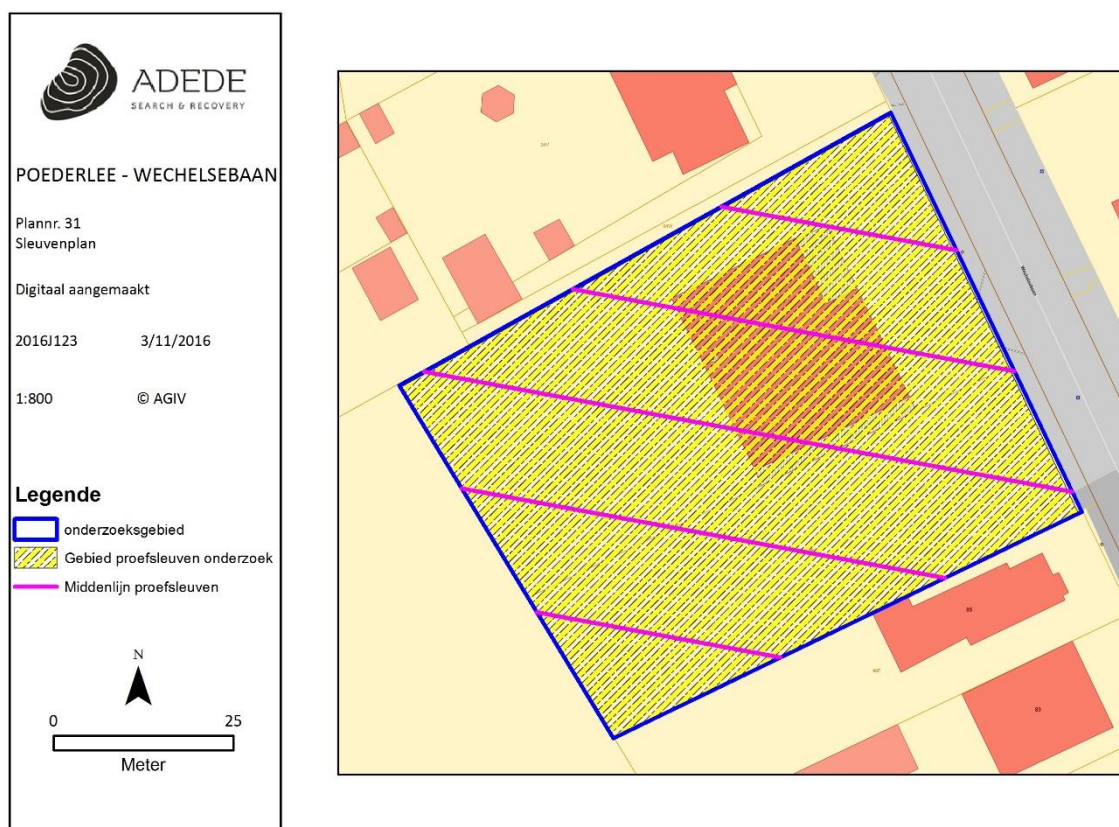
De geplande proefsleuven dienen allen volledig aangelegd te worden, eventuele kijkvensters en/of dwarsseuven dienen ter plaatse, na evaluatie van het terrein en de mogelijk aanwezige sporen bepaald te worden.

Het onderzoeksdoel van het proefsleuvenonderzoek is bereikt wanneer de geplande proefsleuven volledig werden aangelegd en alle (mogelijk) aanwezige sporen werden gedocumenteerd.

2.6 Onderzoekstechnieken

In het onderzoeksgebied dienen 5 proefsleuven aangelegd te worden van elk 2m breedte. Deze proefsleuven dienen, noordwest-zuidoost georiënteerd, geplaatst te worden zoals aangegeven op plannr. 31. Tussen de proefsleuven onderling wordt een afstand van 15m t.o.v. de middellijn van de sleuven aangehouden. Zoals reeds aangegeven dient de locatie van eventuele kijkvensters en/of dwarsseuven op het terrein bepaald te worden.

De sleuven dienen aangelegd te worden tot onder de gekende verstoringen waarna ze systematisch en stapsgewijs verder kunnen verdiept worden. Deze beslissing dient gemaakt te worden door de veldwerkleider in samenspraak met de aardkundige.

Figuur 3. Sleuvenplan

2.7 Afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Er zijn geen voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk.

3 Besluit

Uit het bureauonderzoek kon niet besloten worden of er zich al dan niet archeologische resten binnen de contouren van het onderzoeksgebied bevinden. De bodemopbouw van het plangebied suggereert echter dat hier goede bewaringsomstandigheden zijn voor eventuele sporen. Bijgevolg adviseert ADEDE bvba dan ook het uitvoeren van een proefsleuvenonderzoek om na te gaan of er sporen bewaard zijn en zo ja, in welke toestand deze zich bevinden. De resultaten van dit uitgestelde vooronderzoek met ingreep in de bodem worden vervolgens in een nota verwerkt waarin ook de te volgen strategie voor de bescherming van het archeologisch/cultuurhistorisch patrimonium dient bepaald te worden.

4 Plannenlijst

Plannr.	Beschrijving	Schaal	Wijze vervaardiging	Datum aanmaak
0001	Onderzoeksgebied op de topografische kaart	1:1500	digitaal	11/10/2016
0002	Onderzoeksgebied op orthofoto	1:500	digitaal	11/10/2016
0003	Onderzoeksgebied op kadasterkaart	1:500	digitaal	11/10/2016
0029	Verstoorde zones + archeologische verwachting	1:800	digitaal	3/11/2016
0030	Te onderzoeken gebied	1:800	digitaal	3/11/2016
0031	Sleuvenplan	1:800	digitaal	3/11/2016
0032	Inplantingsplan en verstoringsdieptes geplande toestand	1:265	digitaal	3/11/2016

5 Lijst van figuren

Figuur 1. Verstoorde zones en Archeologische verwachting binnen het onderzoeksgebied	- 4 -
Figuur 2. Te onderzoeken gebied voor het proefsleuvenonderzoek.	- 6 -
Figuur 3. Sleuvenplan	- 7 -